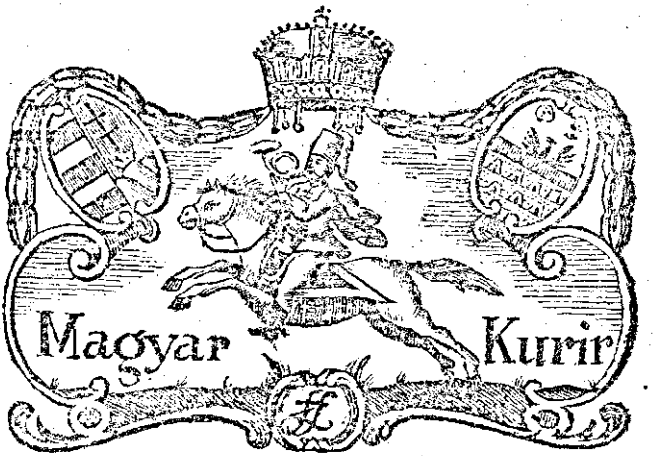

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉCSBŐL *Szeredán* 16. *Aprilisben.* 1788.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Elegyes Apróságok.

A' F. Tsáfzár a' Korona Hertzegével edgyütt mind ez ideig igen frifs egéfségban töltik táborozó napjaikat; az ithon maradott kedves Hertzeg afzfzony pedig meg-áldatott állapotban lenni mondatik, a' honnan ottan ottan az ezzel járó változáfokat tapafztalja maga körül. Mind a' Monárkha, mind a' Hertzeg a' Tábort és a' hadi-készületeket visgálják. Azon vefzedelem, mely-fzerént Futakan ő Felségének 70 lovai meg-döglöttenek, csak Futokon uralkodik, és másut a' Tábornál nem. A' Tseh-or-

 fzág-

ſzágban és Morvában parantsolatot vett Sergek ſebesſen takarodnak a' Tábor-felé. Bétsben az a' hire, hogy Szabátz (azon Török erőſség, melly a' mi Népünk' tábori élés-kamarájának óltalmazására nagyon ſzükséges, hogy kezünk között légyen) a' mi Népünk által meg-vétetett. — Anglia és Frantzia orſzágok a' magok idegen hatalom alatt ſzolgálatban lévő minden katonáikat és ſzájos legénnyeiket hivják viſzſza; és *Thornton* Urnak-is, ki a' Muſzka Udvarral kötéſt tett vala bizonyos ſzámú hajoknak kéſzittetésére, meg-tiltatott, hogy edgy Anglus hajós legényt-is arra fel-venni meg-ne próbálja. Némelyek ugy itélnek, hogy mind ezek csak arra tzéloznának, hogy minden alkalmatoſság el-kerültesſék, mely-ſzerént valamellyik Hatalmoſság a' jelen lévő környülállásokban meg-sértetethetnek; de vagynak ollyanak-is, kik azt mérik erőſiteni, hogy ezen Udvarok a' napkeleti tűznek *más* réſzekre való terjedését-is előre ſzemlélvén, nem akarják, hogy az ſ bolond ſzüzekkel lámpáſsok olaj-nélkül találtaſsék. Az az edgy bizonyos, (Londonból irják) hogy a' mi Udvarunk ſoha a' külső Miniſterekkel, de kivált a' Muſzka és Spanyól Miniſterekkel, olly nagy ſzüntelen tartó tanátskozáſokban nem ſorgott, mint most. — Még a' Muſzka Tábornak a' miéinkkel lett edgyeſittetéséről ſemmi bizonyoſt nem hallottunk; az akadályokat *Iſten* tudja; hanem tegnap előtt bizonyoſon értettük, hogy ezen edgyesülendő Seregnek ſő Vezére *Románzov* edgy néhány gyalog és lovas Sergekkel *Mohilovba* meg-érkezett, és hogy minden órán a' menydögő tűzi-játékokhoz kezdénének. — Edgy Temesvárból 30-dik Mártz. kőlt tudóſitásban az iratik: Azon-kivül, hogy a' Törökök Lj-Orſovában magokat nagyon erőſitik, és a' ſzom-

ſzéd-

ſzédban 2000-en feküſznek, — hogy az esmeretes *Kotzi* Ujj-Orſovában légyen, és nékünk még ezen a' héten 70 ágyúkkal edgy viſitát akart tenni — itt ſemmi nevezetes ujság nintsen. 27-dikben éjtſzakának idején edgy *Száva Demelis* nevû Serviai ſzabadſeregbéli Fô-Hadnagy Ó-Orſovánál a' Törökökre rá ütvén, — mindeneſtöl edgyütt ollyan *Korédátám* és *Abirámmá* változott, kiröl azólta ſenki ſemmi hirt nem halhatott, élé? vagy a' föld nyelteel. — Ne tsudálkozzanak az olvaſok, hogy még Belgrádnak meg-vételével nem kedveskedhetünk; mert mind eddig olly sároſok valának itten az utak, hogy tsak 12 fontu góllyóbiſos ágyunak-is vitelére 30 lovak ſem valának elegedendök, ſok hellyeken haſig érö sárban úſzván magok-is; de már moſt gyogyúl az út; érkeznek az irgalmatlan nagyságú ágyúk; mellyek közzül 10, 24 fontú góllyóbiſoſok tegnap vitetének *Méhádiába*, és minden orán nagy hirekkel fogják a' Publikum várakozásának füle-dobját meg-tsenditteni.

Edgy Tudoſitó Levél ſzóról ſzóra a' mint hozzánk jött.

A' Nemes Erdödiánum Regimentnek érdemes Obriſtere *Fábris Ur* 3. Diviſioval, és 2 Batálion Gránitzerekkel már két héttöl fogva mulatoz Batosánban, tsak nem minden nap nyughatatlanságot ſzenved a' Törököktöl; de még eddig három ló, és edgy ember kéz kárnál többet nem vallott, noha Husvét-ſzombatján keménnyén ágyuzott mind a' két fél edgymásra. Húsvét máſod napján meg érkezék az emlitet Obriſter Urnak Kurirja, kinek kivánságára négy nehéz ágyúk indulának azon ſzempillantásban utnak. A' Levner Regementjéhez kaptsoltatott *Hu-*

láner Divisio a' Forposzton való állásban már három izben felette szerentsétlen vala; mert 22-dik Márt. háromnak feje Török kard hagyére függeszteték — 27 dikén 5-tön vitetének fogságra egy Hadnagyal együtt, 1sö Aprilisben 7ten lévének ezen szerentsétleneknek Társai, három Lágerek veretének a' Móldovai Gránitzon fel, egyik *O Kapinál*, a' másik *Toporontznál*, az harmadik pedig *Tzürénynél*, az elsöben feküszenek a' Muszkák részéröl 4000. a' mi részünkröl 3. Batálion Gyalogság, és két Regiment Lóvaság, a' másodiknál 5 Batálion Gyalogság és egy Regiment lóvaság, az harmadiknál 4 Batálion Gyalogság és 5. Divisió Lóvaság: minden gyalog Batáliomhoz 5 ágyúk és 15 Jágerek adattattak. Muszka Generál *Zuvarov* hozzánk 8. mértföldnyire *Morr*-Várossánál Kámpiroz 25000-red magával, kiknek hadi-készületeik felette rettenetesseknek láttatnak kivált az ágyukra nézve, mert ezek minden Regementnél 50-ven találtatnak minden napi eledele ezen ármádiának a' kétszer meg-sütött, szitáltatlan csak meg-darált lisztböl készült Kenyér, mellyet a' katona meleg vizben mártván egyik kezéböl a' Kenyeret másikból pedig a' nyers tormát harapja. 'S igy tartja a' Görög Anyaszentegyháztol eliben szabott nagy böjtöt, ezen Ármádiának Cancelláriája egy Generálissal, 1 Obristerrel 4 Kapitánnyal, és más all-Tisztekkel a' Tsászári Epületekben Kvártéljoz. Szép Nép de gorombább a' Medvénél. Az az hir, hogy Móldovában egy hólnap alatt 6 Serefzkir Basák fognának 200000-ed magokkal érkezni, mely nem fundamentum nélkül hirlettetik, mostanában-is annyi Török és Tatár vagyon, hogy az eddig tartott félelem sokakban már ijedtségre változott.

Bra-

Brassóból Mártz. 25-dikén költ Levél.

Tegnap 4-ezer főből álló Törökök, kik közül 500 Lóvas és 800 gyalog valóságos Törökök valának, hogy a' minapában *Orádiánál* el-esett felekezetekért boszut álljanak, a' Sinai Klastromra ütöttek; még pedig olly sebességgel, hogy a' szélsö vigyázaton lévö Fö Hadnagy *Geitz* alig lötethete kétszer az ágyuval mig azok el-érkezének: ekkor ösztán tsatázva szép rendel lassanként hátra huzá maga katonáit a' Klastromhoz, melyben Báró *Rauber* Kapitány Ur a' 2-dik Székely gyalog Regementnek egy Osztállyával örizeten vala. A' hirtelenségben nem lehetvén a' Lovakat az ágyúk eleibe fogni, a' Székely katonák az ágyú-szekereknek némely részeit el-hagyván, azoknak tsöit magok burtzalák a' Klastromig; de itt-is az ajtók szük vólta miat bé-nem férvén a' maga hadi állapotjokban; azoknak tsöi vitettethetténnek-bé a' Klastromba. A' meg-érkezett Törökök hozzá kezdének keményen a' Klastrom ostromlásához; kiket a' miénk a' leg-keményebb tüzzel köszöntének, ugy, hogy a' Klastrom ablakain és más jukokon által esett lövések közzül alig hibázott egy, hogy Törököt ne ejtet vólna-le, a' honnan, ámbár igen fokon esének-el, még-is a' Törökök az ostromtól el-nem állának; mert ezeknek Vezérek a' Sereg háta-meget álván, a' maga kezével vágja vala mind azokat-le, kik tsak egy lépést hátráltnak vala. Annyira ment a' Törököknek ezen dühösségek, hogy azt a' Sántzot melyből az ostromot folytatják vala, a' magok halatjaikkal megtöltették, tsak hogy a' Klastromat meg-vehetnék; de a' mi Székelyeinknek hatalmos ellent-állások minden igyekezetjeket haszantalanokká tevék mind addig,

dig, mig az emésztő ellenség a' fából épült Klastromot meg-gyújtván, hogy a' tűznek önként ne lennének prédáivá, kéntelenittetének a' Klastromnak más óldalán ki-rontani és a' szélek-felé vissza-menni. A' Törökök-is 300 edgy néhány el-esett halottjaikat látván vérekben fetrengeni a' sok meg-sebesittetteken kivül, a' Székelyek vitézsége által minden bátorságoktól meg-fosztatának, és minden ujj próba nélkül vissza menének. A' mi részünkről itt 12 Székellyek esének-el; kik között találtatik fő Hadnagy *Gájtz* Ur-is; kit a' Törökök darabokra vagdalának; mivel már az előtt maga kezeivel 3 Törököket ejtett vala-el. Harmintz-hármon sebet vivének-el innen; kik közzül 6 nem sokára meg-is hólt. A' Klastrom a' mi Népünktől ujjonnan meg-van szálva; noha annak nagyobb része öszve-égett. — A' múlt hónapnak 24-dikén a' mi Sergeink minden hadi-készületjekkel edgyütt *Priparóig* menének. 25-dikben reggeli hatodfél órakor 100 lovas Törökök és 150 Árnótok, a' mi Priparoi széll-őrizeteinkre véletlenül rá-ütvén, midőn a' tsata közönségesebbé lett vólna, 5 ágyú lövéseknek tűz okádása meg-rettentvén őket, el-szaladának. Itt edgy Jágerünk 2 Tisztet ejtet-le a' loról, és az ágyu-lövések által-is edgy néhányon el-estenek. Oberstlájdinánt *Turati* Ur, kinek hadi-szemesége vitézi bátorsággal vagyon öszve-köttetve, a' Huszárokkal és a' gyalogoknak bizonyos részével ezen szaladó ellenségnek utánnak ment; de mitsoda következésekkel? arról nem tudósittattunk. 27-dikben a' Kripora, Kornét és Kosia tetöss Környékeiről rettenetes ágyúzások hallattának; de az itt esett történetekről még eddig semmit sem tudhatunk. — *Tsernovitz* 22-dik Mártzii. Tegnap-előtt 5 fegyveres Törököket hozának ide

fog-

fogva; kiket az Erdélyi második Oláh Seregbéli katonák fogtanak-el. — A' Kotzim körül lévő Tatárok, edgynéhány napokkal ez-előtt 60 szarvas-marhát prédálának-el Dobronotz nevű F. Tsászári Heységből. — Jásiba 16 ezer Törökök szállottanak-bé; noha még itt az egész Muszka erő kéjedelmes. Bukovinában a' F. Ts. és Királyi hadi-dólgokat 56 Tábori szekereken költeztetik; mellyek 224 lovaktól vonattatnak. — Ha a' Törökök a' 'Sidot, mint ollyant, ki vele a' környülmetéltségben meg-edgyezik, minden hadi-hivatalra alkalmaztatjak; miért nem alkalmaztathatnák a' Keresztény Fejedelmek-is? Bukovinában ezeknek Béreseket és Kotsisokat kelletett állittani a' hadi-szekerek-mellé és az ágyúkhoz, hogy szokjanak ők-is a' puskapor szagához addig, mig nagyobbra alkalmaztathatnának. A' házassági Dispensátziora nézve pedig a' Kereszténnyek Törvénnyére szorittattak. — Némely Levelek azt erositik, hogy Belgrádba uijolag edgynéhány Frantzia Tisztek érkeztenek meg; hogy az ostromi ellent-állásokban jó rendeléseket szabhassanak; melyben éjjel nappal serényen munkálodnak; és edgynéhány ujj Frantzia ágyukat várnak Belgrádba; ha tsak a' minap el-fogott 200 lisztet vivő lovak után nem mennének. — Azon tsatában, mely a' Vulkáni Passuson kivül Tirgusulujnál, ezer főből álló Törökök, és a Major *Kettner* Ur katonái között esett vala; nevezetessé tette magát edgy Huszár Káplár, a' ki 30 lépésnyire közelittvén a' Törökökhöz, azoknak Basájokat a' hadi-rend homloka elöll pistallyával el-lötte: melly Basának el-esését nagyon sajnállották a' Törökök, mivel hogy ez a' múlt Muszka háboruban olly nagy hirt nevet szerzett vala magának, hogy

mi-

mikor Bukureſtre moſtani hivataljára hivattatván meg-érkezett vólna; ſok ágyú lovéſeknek őrvendező menydörgéſei között fogadtatott vala bé. Mikor pedig a' Törökök az el-eſett Basának hellyébe ki-állittatott ujj Basát-is hirtelenséggel el-esni látták, minden bátorságokat el-veſztették, ugy annyira hogy ſebeſseiket ſzekerekre rakván, és halottjaikat a' vizbe hányván, nyakra-főre ugy el-ſzaladtanak, hogy Krájováig viſzſza ſem néztek. — A' Horváth-orſzági Károly-várról ezen h. 1-ső napján költ tudóſitás azt mondja, hogy 6-ezer Törökök ſzándékozván ezen Városra ütni, hogy annál reménytelenebben eſsék a' dólog, edgy Horvátot fel-vettek kalauznak, hogy minél titkoſabb útakon vezeſse öket a' Városhoz; de a' Hotvát azon ſzándékának véghez vitele előtt el-fogatván, igérete-ſzerént mondja azon tuóſitás: hogy a' mely ágyuzáſt az eleinten hollottanak, az eſett *Glokotz* és *Laſztina* nevű Faluknál, mely Faluk igen kevés katonasággal lévén meg-erőſitve, a' Törökök rá-ütöttenek, de ſzerentsére érkezvén két Kompánia a' mi réſzünkről ſegittségre a' Törökök viſzſza-verettek: itt réſzünkről 40-en eſtenek-el, és nem keveſebben kaptanak ſebeket, kik itten az Ispotályban vagynak, edgy Hadnagygyal edgyütt. Ezen dologról más-felöl ugy tudóſittatunk, hogy *Glokotz* és *Laſztina* Faluk azon alkalmatoſsággal porrá égettettek a' vendég fogadós-házán-kivül, a' kit házanépeſtől a' Törökök nem bántottak, mely gyanuért a' Vendég fogadós el-fogatván, meg-vallotta, hogy ő vezette légyen az ellenséget az őrizeten lévő katonákra; melyert meg-fog lakolni.

Sz. S.